

Café Aderton

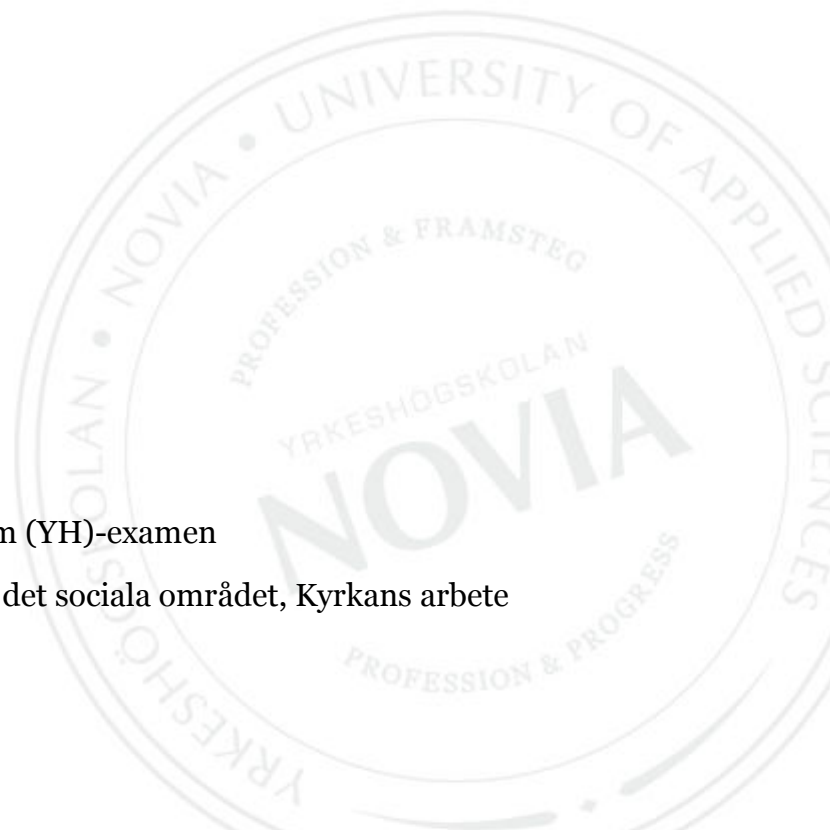
Öppethusverksamhet i Åbo svenska församling

Ingela Söderman

Examensarbete för Socionom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för det sociala området, Kyrkans arbete

Åbo 2010

EXAMENSARBETE

Författare: Ingela Söderman

Utbildningsprogram och ort: Det sociala området, Åbo

Inriktningalternativ/Fördjupning: Kyrkans arbete

Handledare: Kaj-Mikael Wredlund

Titel: Café Aderton, Öppethusverksamhet i Åbo svenska församling

Datum 8.10 2010

Sidantal 40

Bilagor -

Sammanfattning

En av de vanligaste formerna av ungdomsarbete i församlingarna är caféverksamhet och olika typer av öppen verksamhet. På grund av den öppna verksamhetens fria karaktär är det en utmanande uppgift för de anställda att finna mål och mening i arbetet. Mot den bakgrunden granskas i detta examensarbete Åbo svenska församlings caféverksamhet för ungdomar.

Öppen verksamhet för unga har funnits sedan 50-talet och den uppkom som en motreaktion till den slutna föreningsverksamheten. Det som definierar verksamhetsformen är den pedagogik som tillämpas. Därför behandlar examensarbetet också de socialpedagogiska verksamhetsprinciperna. Genom intervjuer med ungdomar och ledare i Åbo svenska församling påvisas att de socialpedagogiska inslagen syns tydligt i verksamheten.

Examensarbetet är utfört inom ramarna för projektet "en fostrande och diakonal församling", vars mål är att förankra teoretiska studier till konkreta arbetsfält inom kyrkans fostran och diakoni. Examensarbetet kopplar de socialpedagogiska metoderna till den öppna verksamheten i församlingen.

Slutsatsen av examensarbetet utmynnar i en SWOT-analys över ungdomsverksamheten i Åbo svenska församling. För att utveckla församlingens verksamhet kunde det vara en fördel att anamma ett smågruppsliknande tankesätt eller ge ungdomarna ett större ansvar genom att ge dem specifika uppgifter under kvällarna. Församlingen uppmanas också fortsätta att upprätthålla kontakterna till övriga aktörer som bedriver verksamhet för unga i Åbo.

Språk: Svenska

Nyckelord: Öppen verksamhet, Socialpedagogik, Kyrkans fostran

Förvaras: Examensarbetet finns tillgängligt antingen i webbiblioteket Theseus.fi eller i biblioteket.

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Ingela Söderman

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Sosiaaliala, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Kirkon työ

Ohjaajat: Kaj-Mikael Wredlund

Nimike: Café Aderton, Avoimet Ovet-toimintaa Åbo svenska församlingissä

Päivämäärä 8.10 2010

Sivumäärä 40

Liitteet -

Tiivistelmä

Yksi yleisimpiä seurakuntien nuorisotyömuotoja ovat kahvilatoiminta ja erilaiset avoimet toimintamuodot. Avoimen toiminnan vapaan luonnon takia, työntekijöiden mielestä on haastavaa löytää työn tarkoitusta ja merkitystä. Tätä taustaa vasten opinnäytetyön päämääränä on tarkistaa Åbo svenska församlingin kahvilatoimintaa nuorille.

Avoimien toimintamuotojen nuorisotyömuoto perustettiin 1950-luvulla ja syntyi yhdistyksien toiminnan vastareaktiona. Toiminnan muoto määräytyy, siinä käytetyn pedagogiikan mukaan. Tämän vuoksi opinnäytetyössä on myös sosiaalipedagogiikan periaatteita. Nuorten ja Åbo svenska församlingin johtajien haastattelut osoittivat, että sosiaalipedagogiikan elementit ovat selvästi näkyvillä toiminnassa.

Opinnäytetyö tehdään osana ”diakoninen ja kasvattava seurakunta”-hanketta, jonka tavoitteena on yhdistää teoreettiset opinnot ja käytännön työ kirkon kasvatus- ja diakoniatyön kanssa. Opinnäytetyö yhdistää sosiaalipedagogiikan ja avoimen toiminnan periaatteita.

Opinnäytetyön tuloksena on SWOT-analyysi Åbo svenska församlingin nuorisotoiminnasta. Seurakunnan toiminnassa voisi olla hyödyllistä omaksua pienryhmä-ajattelua tai antaa nuorille lisää vastuuta antamalla heille tehtäviä illan aikana. Seurakuntaa kannustetaan myös jatkamaan ja ylläpitämään yhteyksiä muihin osapuoliin, jotka tarjoavat nuorille toimintaa Turussa.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Avoimet ovet-toimintaa, Sosiaalipedagogiikka, Kirkon kasvatus

Arkistoidaan: Opinnäytetyö on saatavilla joko ammattikorkeakoulujen verkkokirjastossa Theseus.fi tai kirjastossa.

BACHELOR'S THESIS

Author: Ingela Söderman

Degree Programme: Social services

Specialization: Church work

Supervisors: Kaj-Mikael Wredlund

Title: Café Aderton, openhouse activities in Åbo svenska församling

Date September 30, 2010

Number of pages 40

Appendices -

Summary

One of the most common forms of youth work that takes place in varying congregations is different kinds of cafés or various types of open activities. Because of the free-formed nature of the open activity, it is a challenging task for the employees involved in such activities to find the purpose and meaning of it. This is the background to why this thesis aims to investigate the café activities that Åbo svenska församling hosts.

Open Activities for young people have been around since the 1950's and emerged as a reaction against the activities that took place in the public associations. What defines the form of the activity is the pedagogy used. Therefore this thesis also deals with the principles of socialpedagogical activities. The socialpedagogical elements of this activity are demonstrated through interviews with young people and leaders in Åbo svenska församling.

The thesis is done within the framework of the project "an educational and diaconal church", whose goal is to anchor theoretical studies to practical fields of work within the church upbringing and diaconia. The thesis connects socio-educational working methods to the open activities within the congregation.

The conclusion of the thesis leads to a SWOT analysis of youth activities in Åbo svenska församling. In order to develop the congregation's activities it could be advantageous to adopt a small group or cell group way of thinking or to give the youth more responsibility by giving them specific tasks during these evenings. The congregation is also encouraged to continue to maintain contacts with other operators engaged in activities for young people in Turku.

Language: Swedish

Key words: Open house, Social Pedagogy, Youth ministry

Filed at: The examination work is available either at the electronic library Theseus.fi or in the library.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och Frågeställningar.....	2
1.2	Avgränsningar.....	2
1.3	Metoder.....	2
2	Öppen Verksamhet.....	3
2.1	Bakgrund.....	3
2.2	Den öppna verksamhetens kännetecken.....	5
2.3	Socialpedagogik.....	7
2.4	Kristen fostran och öppen verksamhet.....	10
2.5	Café Aderton.....	15
3	Processbeskrivning.....	17
4	Intervjuerna.....	19
4.1	Respondent A.....	19
4.2	Respondent B.....	20
4.3	Respondent C.....	21
4.4	Respondent D.....	22
4.5	Respondent E.....	23
4.6	Fredrik Portins tankar om verksamheten.....	24
5	Analys av intervjuerna.....	26
5.1	Orsaker till att ungdomarna kom med och stannade kvar.....	26
5.2	Mötet med det heliga.....	27
5.3	Delaktighet.....	27
5.4	Förtroende för ledarna.....	28
5.5	Ungdomars tankar om Café Aderton.....	29
6	SWOT-analys av Åbo svenska församlings öppet hus verksamhet, "Café Aderton" 30	
6.1	Styrkor.....	30
6.2	Svagheter.....	31
6.3	Möjligheter.....	32
6.4	Hot.....	32
6.5	Sammanfattning.....	33
6.6	Förslag till åtgärder.....	33
7	Avslutande diskussion och kritisk granskning.....	35
	Källförteckning.....	39

1 Inledning

Vintern 2009 jobbade jag några månader i Åbo svenska församling som ungdomsarbetsledare. Till mina uppgifter hörde att ha hand om församlingens ungdomsarbete. Det innebar bl a att jag hade ansvar över församlingens ungdomskvällar. Ungdomskvällarna förverkligades enligt konceptet öppet hus. Kvällarna krävde inte särskilt mycket av mig som anställd tyckte jag då, men jag kände mig osäker på vad som egentligen var min uppgift. Jag reflekterade mycket över vad som var målet och meningen med kvällarna.

2009 deltog jag i Borgå stifts rådplägningsdagar för barn- och ungdomsarbetsledare och där kom samma frågor upp, vad är egentligen poängen med öppethusverksamhet och hur kan den användas inom församlingens ramar?

Jag har skrivit mitt arbete inom ramarna för projektet ”en diakonal och fostrande församling”, vars mål är att förankra teoretiska studier till konkreta arbetsfält inom diakoni och fostran. Arbetet är ett samarbete med Åbo svenska församling och det är också därifrån som initiativet kommer. Deras önskemål är att få feedback på deras verksamhet bland svenskspråkiga ungdomar i Åbo, Café Aderton.

Temat för den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland år 2010-12 är helighet. Jag har därför också valt att ta reda på hur ungdomar i Åbo svenska församling upplevt att de mött det heliga och hur detta möjliggjorts. Under det första året, d v s 2010 är det konkreta temat ”spår av det heliga”. Tanken är att söka spår av det heliga i vardagen och i de olika livsskedena (evl, 2009). Kyrkan vill genom temaåren helig uppmuntra människor till att uppleva det heliga och också leva ut det heliga. Man vill göra kyrkans budskap klarare och stärka ansvarstagandet hos människorna. (sacrista evl, 2010)

Jag belyser även den öppna verksamheten, och särskilt Åbo svenska församlings ”Café Aderton”, i relation till några av socialpedagogikens kärnområden, nämligen dialog, kollektivitet, stödjandet av en helhetsmässig utveckling och delaktighet.

1.1 Syfte och Frågeställningar

Jag har utgått från ett dubbelt perspektiv; jag är både intresserad av se på verksamheten ur ungdomarnas perspektiv, men samtidigt har jag velat lyfta fram verksamhetens problemområden ur de anställdas perspektiv. Mitt syfte har varit att beskriva och kritiskt granska öppethusverksamheten för unga i Åbo svenska församling. Jag har därför valt att jobba med frågeställningarna; vad är öppethusverksamhet? Vad är det som tilltalar ungdomarna? För att beskriva Åbo svenska församling specifikt, har jag frågat mig hur ser verksamheten ut i dagsläget och på vilket sätt är verksamhetsformen socialpedagogisk? Jag har funderat kring vilka är målen med verksamheten är och vad det är som eventuellt hotar verksamheten samt vilka utvecklingsmöjligheter det finns. Med tanke på kyrkans temaår ”helig” ställer jag mig frågan hur ungdomarna upplever att de kan komma i kontakt med det heliga eller möta Gud i verksamheten.

1.2 Avgränsningar

Öppethusverksamhet är något som förekommer i de flesta av borgå stifts församlingar, men att undersöka hela Borgå stift hade blivit för stort. För att konkretisera och avgränsa mitt område har valde jag att fokusera på en enskild församling som i detta fall blev uppdragsgivaren Åbo svenska församling.

1.3 Metoder

För att få svar på mina frågeställningar och närma mig mitt syfte har jag använt mig av kvalitativa intervjuer med ungdomar i Åbo svenska församling samt med ledarna för Café Aderton. Jag har intervjuat en av ledarna jag har också pratat med 5 st ungdomar enskilt. Resultatet av dessa intervjuer har jag använt i den SVOT-analys där jag reflekterar över verksamhetens styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Jag har valt att spegla respondenternas svar gentemot den teoretiska referensram om öppen verksamhet, socialpedagogik och kyrkans fostran som presenteras i kapitel 2. Intervjuerna gjordes i slutet av maj, i ungdomsutrymmena i Aurelia (Åbo svenska församlings lokal där även ungdomarnas utrymmen finns på våning två).

2 Öppen Verksamhet

För att beskriva konceptet ”öppet hus” är det skäl att gå tillbaka tills dess rötter, nämligen den öppna verksamhetsformen för ungdomsarbete. Redan namnet avslöjar vad det egentligen handlar om, nämligen öppenhet. I ungdomsstyrelsens publikation ”mötesplatser för unga – aktörerna, vägvalen och politiken” redogör man bland annat för den öppna verksamheten. Författaren menar att det som egentligen bestämmer ifall en verksamhet är öppen eller sluten är hur verksamheten bedrivs, vilken pedagogik som används och hur man metodiskt går till väga (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008, s. 10).

Det finns många begrepp som används för att beskriva samma verksamhet, och dessa begrepp går in i varandra och kan skapa förvirring. Exempel på begrepp som figurerar ute i samhället är den ”öppna verksamheten” och dessutom finns den ”öppna fritidsverksamheten”. När man bekantar sig med den öppna fritidsverksamheten kommer man också i kontakt med fritidsgårdar (vilket är ett begrepp och koncept av verksamhet som mest används i Sverige). Dessutom används begreppet fritidsverksamhet. Det verkar inte finnas någon större skillnad mellan dessa begrepp.

2.1 Bakgrund

I Sverige uppstod den öppna verksamheten som en motreaktion till den slutna verksamheten, vilken bestod av föreningsverksamheten där likasinnade människor samlades och där deltagarna mot en liten avgift fick vara med i det program som föreningen ordnade. Den slutna verksamhetsformen, av det här slaget, vände sig alltså till sådana människor som delade samma intresse, politisk bakgrund eller social status. Det här arbetet och verksamheten var i mån av möjlighet färdig planerad i förväg. Ledarna hade klara mål vart de ville komma, så att deltagarna kunde känna sig trygga i vad som väntade dem. Men det här innebar att deltagarna inte kunde påverka verksamheten desto mera. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 47-56).

Med detta som bakgrund kan den öppna verksamheten definieras genom att sätta den som motpol till den slutna verksamheten. Då uppstår en verksamhet som, när den är renodlad, är oplanerad och icke-målinriktad. Verkligheten må vara något annorlunda, men det ger riktlinjer till vad öppen verksamhet handlar om i praktiken. När gårdarna kom fick de inte enbart ett positivt bemötande. Många ansåg och anser att där inte finns någon verksamhet alls utan där lämnas ungdomarna mer eller mindre ensamma att ”hänga” eller ”bara vara”.

Ursprungstanken med gårdarna och den öppna verksamheten var att ge ungdomarna ett alternativ till gatan och ge dem en plattform där de får umgås under trygga omständigheter. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 47-56).

Idag finns det många typer av öppen verksamhet, den ena är mera renodlad än den andra, och de tjänar olika syften. Vissa verksamheter tjänar de utsatta ungdomarna i samhället genom att ge dem möjlighet att komma bort från en skadlig miljö och komma in under trygga och öppna, men samtidigt kontrollerade former. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 47-56). När det kommer till församlingarnas öppna verksamhet och min egen erfarenhet i frågan (här går det naturligtvis inte heller att dra alla församlingar över en och samma kam, eftersom varje verksamhet har sina egna mål) fungerar deras öppna verksamhet kanske mera som en lågtröskelverksamhet där målet är att föra in ungdomarna i församlingens övriga arbete. Därför kan man inte säga att den öppna verksamheten i församlingen skulle vara utan mål.

På 60-talet i Sverige pågick en debatt mellan politikerna och de som ansvarade för den öppna verksamheten på gårdarna. Politikerna ansåg att verksamheten i sig inte var tillräcklig; verksamheten var för öppen och ostrukturerad. De som bedrev verksamheten ansåg att ifall de börjar utveckla den i en mera komplicerad riktning försvinner de ungdomar som man huvudsakligen försöker nå, dvs de som finns i riskzonen för att bli marginaliserade. För dessa ungdomar kan den öppna verksamheten bli en bildningsarena och ett gott andra hem. Även ungdomar från familjer som har det sämre ställt behöver stimulans ifall deras föräldrar inte har haft möjlighet att erbjuda dem det. Föräldrarna har kanske inte heller möjlighet att betala en medlemsavgift för att deras ungdomar ska få delta i den slutna verksamheten. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 47-56).

Det var i slutet på 1800-talet som ungdomsarbetet började utvecklas i samhället i Finland. Det här skedde i samband med att andra samhällseliga förändringar började synas mer och mer. Liberalismen växte sig allt starkare och det blev allt viktigare att betona individen och individualismen. Samtidigt uppkom arbetar- och nykterhetsrörelserna. De unga ville vara självständiga och de gamla metoderna (så som skriftskola, söndagsskola osv) räckte inte till. På 1900-talet kom ungdomsverksamheten igång på allvar. Föreningar bildades (Kristliga Föreningen av Unga Män, Kristliga Föreningen av Unga Kvinnor och Nuorten Keskus) men det var först i mitten av 1900 talet som ungdomsarbetet i församlingen kom igång. Först var juniorarbetet det som man i församlingen satte störst vikt på. På 1960-talet kom sedan ungdomscaféer och ungdomskvällar och det var nu som traditionen med

skriftskolläger fick sin början. En annan orsak till ungdomsarbets framfart och utveckling var att det var kring den här tiden som den andliga musiken fick en allt starkare ställning. (Kallinen & Huttunen 2005 s 295-310)

2.2 Den öppna verksamhetens kännetecken

Öppen verksamhet kännetecknas av frivilliga möten mellan människor som är oberoende av varandra, aktiviteter som inte är tidsbundna samt avsaknaden av krav och prestationer. Individerna och relationerna mellan dessa individer är det som står i centrum. Jerzy Sarnecki och Lena Ekman formulerar målen med den öppna verksamheten på detta sätt: den öppna verksamheten skall vara en plats där ungdomarna får träna sig i att använda sin fritid på ett aktivt och meningsfullt sätt. Verksamheten skall ge ungdomarna kontakter med vuxna och andra åldersgrupper samt låta ungdomarna träna sig i och växa i uppgiften att ta ansvar för både sig själva och människor runt om kring. Dessutom skall verksamheten eftersträva att ungdomarna skall få större förståelse och kunskap om världen runt omkring dem samt hjälpa dem förstå sin egen situation samt slutligen ge stöd åt socialt utsatta besökare. Med andra ord skall alltså de vuxna fungera som medfostrare och som medvandrare. (enl. Laxvik 2001 s 22-31). Det här betyder att ledarna får fungera som förebilder – borde man med tanke på detta alltid ha en manlig och en kvinnlig vuxen på plats?

Ungdomsstyrelsen tar fram ledarnas förhållningssätt gentemot deltagarna. De betonar förmågan att skapa trygga ramar genom goda relationer och förmåga att sätta regler utan att kontrollera ungdomarna. Ett sätt att uppnå dessa ramar är att göra deltagarna delaktiga och ständigt föra en dialog. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 100-118). Ett dilemma som Pettersson-Svenneke & Havström tar upp är dilemmat som finns mellan trygghet och kontroll. För mycket kontroll kan innebära att verksamheten förlorar sin status som fristad eller vardagsrum, men samtidigt krävs det en viss kontroll från ledarnas sida för att alla skall känna att de vågar komma. Aktiva ledare är ett sätt att handskas med det här problemet eftersom en aktiv ledare ser vad som händer och kan gripa in när det behövs. (Pettersson-Svenneke & Havström 2007 s. 164-165)

Skillnaden mellan öppen och sluten verksamhet är hur man ser på ungdomar. Ett sätt att dela in ungdomar är att dela in dem i två olika grupper; de expressiva och de instrumentellt orienterade. De expressiva ungdomarna kännetecknas av att de trivs bättre med sådan aktivitet som de omedelbart får någonting ut av det är till de här ungdomarna som den

öppna verksamheten främst riktar sig till. Dessa ungdomar föredrar verksamhet som är kravlös och ostrukturerad. De instrumentellt orienterade ungdomarna är de som trivs bra i skolan och gör bra ifrån sig där; dessa ungdomar är kanske de som engagerar sig i en viss typ av sluten verksamhet. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 83).

Ungdomar idag spenderar stor del av sin tid i skolan där det ställs höga krav på dem och där det förväntas utveckling och framsteg - den öppna verksamheten kan här bli en tillflykt för dessa expressiva ungdomar som kanske kämpar mera i skolan (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008, s 83). Min erfarenhet är dock att verkligheten inte är svartvit att det endast skulle finnas 2 grupper av ungdomar och jag tror också att de instrumentellt orienterade ungdomarna mår bra av och trivs i en tillvaro där kraven har lämnats bort. Laxvik (2001 s. 22-31) tar upp vikten av att människan behöver träning i både expressiva och instrumentella aktiviteter – människan behöver träna både förnuft och känsla, hand och hjärna.

Verksamhetens huvudsakliga uppgift är att hjälpa ungdomarna att hitta och utveckla sina inneboende resurser genom att ge ungdomarna möjlighet att hitta sina intressen. Det här innebär att verksamheten fokuserar på det goda i varje ungdom och att ledarna stöder deltagarna att hitta sina styrkor. Genom att fokusera på det goda bygger ledarna också upp en positiv atmosfär som är gemytlig och trivsamt att vistas i. På 80-talet kom flere initiativ som innebar att ledaren i den öppna verksamheten började ses som handledare istället för enbart en ”fixare” (det vill säga någon som har hand om det praktiska). Ledaren skulle nu erbjuda ungdomarna möjlighet till delaktighet, demokratisk skolning samt lära ungdomarna hur de själva kan utnyttja sin fritid på ett produktivt och hälsosamt sätt. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 100-118)

Processen att gå från barn till ung till vuxen är något som i alla tider har krävt arbete men som idag är svårare än någonsin. Idag finns så många olika alternativ till livsstilar att unga har svårt att bestämma sig för var de identifierar sig och det här skapar i sin tur förvirring. Ledaren för den öppna verksamheten kan stöda de ungas identitetsutveckling på flera olika sätt, till exempel genom att skapa arenor för ungdomen att utforska olika alternativ till livssyner och ge dem muntligt stöd. Den öppna verksamheten kan också erbjuda arenor där ungdomarna får upptäcka och utveckla sina styrkor och talanger. (Pettersson-Svenneke & Havström 2007 s. 121-122)

Man kan ha verksamhet bland annat utgående från ett förebyggande och ett främjande syfte eller perspektiv. Inom den öppna verksamheten närmar man sig ungdomarna lite ur

båda perspektiven. Verksamheten är förebyggande på det sättet att ledarna vill ge ungdomarna ett alternativ till gatan samtidigt som att den är främjande genom att den vill erbjuda ungdomarna något roligt att göra. I den öppna verksamheten vill ledarna se på de unga som subjekt och inte som objekt. Det är viktigt att ledarna fokuserar på att ta fram det positiva, de ungas möjligheter, resurser – istället för att fastna i det negativa (dvs det som är problematiskt och det man vill komma bort från). Det här synsättet ett salutogent eller hälsofrämjande synsätt. (Ungdomsstyrelsens skrifter 2008 s. 100-118).

Ungdomsstyrelsen (2008 s. 100-118) pekar på Antonovsky i sin publikation, han är en man som ofta kommer upp när man rör sig bland dessa temata. Antonovsky har myntat begreppet som går under benämningen KASAM eller SOC (känsla av sammanhang eller sense of coherence). KASAM innebär att god hälsa är att människan upplever sin tillvaro begriplig, hanterbar och meningsfull.

Dessa kvaliteter är något som jag funnit att aktörerna eftersträvar i den öppna verksamheten.

Ledarna vill erbjuda unga möjligheter att utveckla sin sociala kompetens, ge dem en känsla av att de hör hemma någonstans, att de behövs och lära dem de demokratiska spelregler som finns ute i samhället så att de kan vara med och forma verksamheten tillsammans med ledarna. Ledarna kan här fungera som vägledare och handledare. (Ungdomsstyrelsens skrifter s. 100-118). Men ledarna behöver heller inte ha svar på alla frågor eller ha kunskap om en exakt sanning, utan ledarna får stöda och handleda ungdomarna i att tänka själva och reda ut problematiska situationer själva. Ibland kan ledarnas uppgift vara att medvetandegöra och bidra med andra synfallsvinklar till en viss situation. (Pettersson-Svenneke & Havström 2007 s. 121-122)

2.3 Socialpedagogik

Socialpedagogik i ungdomsarbete fungerar som en teorigrund, som baserar sig på sociala ramar och fostrandet av individen (Hämäläinen 2007 s. 171). De socialpedagogiska verksamhetsprinciperna betonar bland annat dialog, kollektiviteten, ett generationsinriktat tankesätt, stödandet av individens helhetsmässiga utveckling samt delaktighet (Hämäläinen 2007 s. 187). Och jag tycker mig se tydliga kopplingar till den öppna verksamhetens tankesätt och värderingar.

Socialpedagogik kan ses som ett redskap till individernas anpassning till kollektiviteten. En del människor hamnar av en eller annan orsak utanför den stora gemenskapen i samhället och här kan socialpedagogiken fungera som ett redskap att föra in individen tillbaka in i gemenskapen. Lisbeth Eriksson anammar Paul Natorps tankar kring gemenskap och ser gemenskapen som ovärderlig för den individen och att det är i relation till andra som människan utvecklar sin identitet. (Eriksson 2004 s.71-78).

I den öppna verksamheten strävar ledarna efter att lämna bort så mycket krav och yttre restriktioner som möjligt. Man jobbar mot en verksamhet där både ledare och deltagare får fungera som medfostrare och medmänniskor. Erling Lars Dale (enl. Madsen 2001 s. 96-123) har gjort en linjedragning mellan uppfostran och socialisering genom att säga att uppfostran är en medveten och planerad process där kunskap, kultur och tekniker överlämnas från en generation till en annan. Socialisering är däremot det samspel som uppstår mellan människor och samhället helt oplanerat. Här uppstår med andra ord en process där man inte kan planera vad produkten blir, i och med att man inte heller vet vilka faktorer som spelar in. När det kommer till undervisning och uppfostran, vet läraren vad han vill lära ut och kan på det sättet också styra själva inlärningsprocessen. Men man kan ändå inte säga att det i socialiseringsprocessen inte finns några kontrollfaktorer. Socialisering som begrepp innebär en reglering av beteendet och det är ett naturligt element i alla typer av samvaro och gemenskap. Det innebär att deltagarnas normer och värderingar ständigt sätts i förhållande till varandra och processeras och värderas till det som är allmänt acceptabelt. (Madsen 2001 s. 96-123)

För att den här socialiseringsprocessen skall ske, krävs det att ledarna möjliggör att den sker. Pettersson-Svenneke & Havström menar att en av fritidsledarnas viktigaste uppgift är att skapa relationer mellan de ungdomar som besöker verksamheten samt att försöka eftersträva en grupp känsla. Det här förutsätter dialog och kommunikation. I den öppna verksamheten kan ledarna ordna en rolig aktivitet som är lätt för ungdomarna komma med på, och det här skapar i sin tur kontakt och glädje bland deltagarna. (Pettersson-Svenneke & Havström 2007 s. 83-87)

Målet med det socialpedagogiska bildningsbegreppet kunde man i likhet med Johan Fjord Jensen (enl. Madsen 2001 s. 96-123) säga är att bygga upp och skapa helheter i både personen och i samhället. Jensen menar vidare i samma bok att slutsumman av bildning är en personlig, subjektiv upplevelse av världen och samhället. Det vill säga, det behövs en överensstämmelse mellan verkligheten och de begrepp som personen upplever höra ihop med denna verklighet. Man kan säga att människan, genom en process, skapar uttryck för världen, vilka hjälper henne att begreppsliggöra och konkretisera hennes handlingar i världen. Det här sker genom att processera kunskap, upplevelser och erfarenheter med andra och på så sätt spegla ens egna handlingar mot en annan människas.

Madsen redogör också för bildningen av livsresurser hos människan han menar att det är relationer mellan individen och människorna och samhället runt om kring henne som kan utveckla kompetenser som är grundläggande och resurser i den enskilda individens livsvärld. Jürgen Habermas (enl. Madsen 2001 s. 147-173) delar in livsvärlden i tre olika dimensioner; den subjektiva, den sociala och den objektiva världen. Dessa tre världar bidrar till hur individen hanterar tillvaron, d v s de bidrar till de livsresurser som är nödvändiga för att överhuvudtaget kunna bemästra tillvaron. Den subjektiva världen är den värld vars grundläggande element är upplevelsen av att vara en person vilket i sig kräver att man har en identitet – man är någon. Denna identitet hjälper människan att avgränsa sig från resten av omvärlden och andra människor – hon är inte beroende av kompisarna utan hon har en identitet i sig. Utvecklingen av identiteten faller tillbaka på hurdana relationer individen skapar till de övriga två världarna. Den sociala världen är var individen bemöter och hanterar andra människor och deras identiteter och personligheter. Individen utvecklar resursen solidaritet genom att samverka med andra människor och fungera i gemenskaper. Den tredje världen, den objektiva världen där individen lär sig förstå det kulturella och olika betydelsesystem som hjälper oss att fungera i en social värld. Den kulturella kunskapen ger mening till tillvaron genom att fungera som ett tolkningssystem i en gemensam kulturell tillvaro. De tre livsvärldarna utvecklar alltså tre olika resurser som hjälper oss att hantera vardagen: identitet, solidaritet och mening. Den socialpedagogiska bildningsprocessen kan ses som en utvecklingsprocess som överlappar alla dessa tre världar. Ifall det uppstår kriser i en av dessa tre världar, kommer det att påverka de andra på ett eller annat sätt och ifall någon av världarna utvecklas markant, kommer också detta att synas i de två andra världarna på ett positivt sätt.

Ett av målen för socialpedagogik är att göra individen mera självständig och delaktig i samhällslivet. Med andra ord kunde man säga att målet med socialpedagogisk verksamhet

är socialt lärande. (Eriksson 2006 s. 87-94). De livsvärldar som Haberman talar om ser jag mynna ut i ett begrepp som kan sammanfalla med socialt lärande i och med att de båda pratar om hur individen fungerar i samhällslivet och hur denne växer som människor i ett socialt sammanhang.

Madsen menar att en aktivitet är produktiv och meningsfull när en individ deltar så att det betyder att han är medverkande i processens alla faser. Dessutom är det viktigt att aktiviteten bygger upp ett kommunikativt innehåll där individen lever i dialog med de övriga parterna, vilket i praktiken innebär att aktiviteten skall förmedla och utveckla kommunikativa kompetenser som till exempel sociala relationer, förståelse, inlevelse, samarbete och gemenskap. En verksamhet eller aktivitet är produktiv ifall deltagarna känner igen resultatet och känner att det avspeglar deras förmågor. Aktiviteten skall således skapa egenvärde, identitet, betydelse och samhörighet. (Madsen 2001 s. 214-237)

2.4 Kristen fostran och öppen verksamhet

I kyrkans strategi för barn- och ungdomsarbete (Kyrkostyrelsen 2004) utgår kyrkostyrelsen planeringsgrupp på tre teser: Gud är, Livet är nu samt Kärleken rör. Kyrkans utgångspunkt för all verksamhet faller tillbaka på den första tesen: ”Gud är”. Kyrkan lär att människan är skapade av en allsmäktig Gud, och att hennes människovärde inte ligger i vad hon gör, eller hur hennes liv ser ut – utan att hennes värde ligger i det att Gud har skapat henne. Det här innebär i sin tur att den andliga delen i församlingens arbete skall få ha en central plats. Tesen ”Livet är nu” syftar på att det är nu som livet är, inte i morgon och inte igår. Livet ses som en gåva och de anställda uppmanas skydda barnen och ungdomarna från det tryck som finns utifrån vilket säger att barnen och ungdomarna ska bli vuxna i en allt snabbare takt. Kyrkan lär att varje människa är viktig för Gud, oberoende social status, framgång eller utbildning. Den sista tesen, ”kärleken rör”, syftar på att människan älskar, för att Gud först älskat henne - allt utgår från Guds kärlek till människan. Denna kärlek hjälper henne att leva som medmänniska, genom att hjälpa, lyssna, uppmuntra och trösta. Kärleken kallar människan till att vara medmänniskor och att ta ansvar. (Kyrkostyrelsen 2004, s. 7).

Kyrkans barn och ungdomsarbete växer fram ur både missionsbefallningen (matt 28:18-20) och barnens evangelium (mark. 10:13-16).

Då trädde Jesus fram och talade till dem och sade: "Jag har fått all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och

den helige Andes namn och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er. Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut. (Matt 28:18-20, Bibeln: Folkbibeln)

Man bar fram små barn till Jesus för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han upprörd och sade till dem: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte! Ty Guds rike tillhör sådana. Amen säger jag er: Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in." Och han tog upp dem i famnen och lade händerna på dem och välsignade dem. (Mark 10:13-16, Bibeln: Folkbibeln)

I kyrkoordningen lyfts det fram att ”föräldrar och vårdnadshavare skall ge sina barn en kristen fostran och undervisa dem enligt den evangelisk-lutherska bekännelsen. Faddrarna och församlingen skall stöda föräldrarna och vårdnadshavarna i denna fostran och undervisning”. (Kyrkordningen 3:1).

En annan utgångspunkt för kyrkans ungdomsarbete är det som står i kyrkoordningen 3:2: ”församlingen skall ha omsorg om sina medlemmars kristna fostran och vården om deras andliga liv i alla åldersklasser”.

Ungdomsarbetet skall grunda sig på bibeln och församlingen skall erbjuda barnen och ungdomarna möta en helig och barmhärtig Gud. Målet är att hjälpa ungdomarna hitta en fast grund i livet som gör livet meningsfullt. Detta sker genom att hjälpa dem hitta Guds kärlek, och kärleken till nästan, till medmänniskorna. Kyrkan vill hjälpa människor att hitta det meningsfulla i sitt liv, men betonar också att livet fortfarande är meningsfullt även om man själv kanske inte känner till meningen med livet. Kyrkan betonar att ett meningsfullt liv grundar sig på tanken av att det finns en Gud, en Gud som är kärlek och som ger oss kärlek till vår nästa. Ur det här så föds ett hopp som ger en god grund även när yttre omständigheter känns oroliga och livet vacklar. (Kyrkostyrelsen 2004 s. 9)

Församlingen får fungera som en plats där barnen och ungdomarna får möta det heliga ensamma, tillsammans med vännerna eller tillsammans med en trygg vuxen. En viktig faktor som de anställda bör beakta, är att skapa en omgivning och uppväxtmiljö som beaktar barnets eller ungdomens andliga känslighet. (Kyrkostyrelsen 2008 s. 23)

I strategin för Borgå Stift betonas att ungdomarna skall vara delaktiga i den gudstjänstfirande kyrkan. Gudstjänsten skall vara den plats där hela församlingen kommer tillsammans och stöder samtidigt den verksamhet som församlingarna bedriver bland barn och ungdomar. (Arbetsgruppen för strategin för Borgå Stift, 2007 s. 22-24)

I visionen för kyrkans barn- och ungdomsarbete 2010 (Kyrkostyrelsen 2004 s. 11) ser man framför sig en kyrka där barn och unga får möta en helig och kärleksfull Gud. Kyrkan vill förmedla den kärlek och förlåtelse som Gud vill ge människan av ren barmhärtighet och nåd. Ett annat mål och vision är att stöda barnen och ungdomarna i deras utveckling. Man vill hjälpa dem växa både som människor och som kristna, man vill i likhet med de socialpedagogiska principerna stöda en helhetsmässig utveckling. Kyrkan vill också erbjuda en gemenskap och en församling vars liv och verksamhet bygger på en sann tro på Gud. Man vill lyfta fram att vår folkkyrka vill förmedla nåd och eftersträvar att ta hand om alla människor, oberoende tro, status eller livssituation. Med andra ord vill kyrkan lyfta fram en öppenhet gentemot alla människor och vill respektera medmänniskorna samtidigt som man vill se folk komma till tro på Jesus.

Öppenheten gentemot människor som inte är döpta, och deras rätt till kristen fostran, lyfts fram i strategin för kyrkans barn- och familjearbete, ”Med barnet”. Kyrkans barn och ungdomsarbete är något som grundar sig på dopet, men i likhet med missionsbefallningen, poängteras att varje individ är välkomna in i kyrkans verksamhet. (Kyrkostyrelsens 2008, s. 9)

I de strategiska riktlinjerna för kyrkans ungdomsarbete betonas vikten av att respektera och skydda varje ungdoms individualitet, särdrag och människovärde. En kristen fostran bör stärka individernas, både barnens och ungdomarnas, självbild och självkänsla och hjälpa dem bort från ett självkritiskt och destruktivt tänkande. Genom denna fostran vill kyrkan hjälpa ungdomarna att se på sina medmänniskor med respekt och kärlek. Kristen fostran faller tillbaka på det centrala innehållet i en kristen tro men också på den egna kyrkans värdegrund, i detta fall, det evangelisk lutherska arvet. (Kyrkostyrelsen 2004 s. 13-24)

Missionen för kyrkan 2015 är att människor skall få möjlighet till gemenskap med nådens Gud, ge dem en grund som håller samt att uppmuntra till omsorg om medmänniskorna men också skapelsen. Visionen är att 2015, finner medlemmarna Guds röst i kyrkan och värdesätter detta. Kyrkan vill vara den plats dit medlemmarna kommer för att få svar på existentiella frågor och ge idéer om hur man som individ kan tjäna Gud i sin vardag idag. (Vår kyrka - gemenskap och delaktighet, 2010)

Kyrkan vill lyfta fram en miljö och atmosfär som ger ungdomarna möjlighet att ställa frågor och öppet fundera över saker som är aktuella i deras livssituation, både med varandra men också ge dem möjlighet att få andra synfallsvinklar genom en vuxenkontakt. Man vill ge dem möjlighet att få rätsida på sådant som de kanske missförstått (och väcker en fel världsbild och människobild), men ungdomarna ges också möjlighet att vara kritiska och tillåter dem ställa frågor som är av kritisk natur. Detta för att främja en positiv utveckling. Gemenskapen som finns i ungdomsarbetet har till uppgift att ge unga en möjlighet att utveckla sin förmåga till dialog, växelverkan och samarbete. Kyrkan strävar med andra ord till ge unga en möjlighet att verka, leva och fungera i grupp. Kommunikationen är mer än bara ord och man vill också främja den icke-verbala kommunikationen genom ändamålsenliga lokaler, den yttre miljön skall kännas öppen och lockande. (Kyrkostyrelsen 2004 s. 13-24)

Det centrala i barn och ungdomsarbetet skall ändå kretsa kring tron på Gud, kring Bibeln och kring bönen. För att förverkliga kyrkans vision för barn och ungdomsarbetet är det viktigt att kyrkan och församlingen fokuserar det mest centrala, nämligen tron på Gud. Det är viktigt att ge barnen, ungdomarna och deras familjer möjlighet att möta det heliga. Församlingens ungdomsarbete är inte det samma som det kommunala ungdomsarbetet. Det kan finnas likheter, men det målet och visionerna och även bakgrunden är olika. Ett sätt att möta det heliga är att fira andakt tillsammans. Och kyrkan vill se att andakt firas överallt där de unga samlas, också i det sakrala rummet. En andakt är inte undervisning utan det är ett tillfälle där människan får möta Gud och det heliga. (Kyrkostyrelsen 2004 s. 15-17).

Ledarens roll i denna öppna verksamhet är förvisso inte så klart utstakad, men det som kan konstateras är att också här gäller de yrkesetiska principerna för ungdomsarbetsledare. (Ammattietiikkan periaatteet, 2010). En ungdomsarbetsledare skall arbeta för ärlighet, rättvisa, barmhärtighet och visa en vördnad för livet.

I enlighet med den öppna verksamhetsformen skall ungdomsarbetsledare sträva till att med ansvar stöda barns och ungas uppväxt och utveckling på alla plan. Det här betyder alltså att det inte enbart är den andliga utvecklingen som ungdomsarbetsledaren har ansvar för (Ammattietiikkan periaatteet, 2010). På den här punkten sammanfaller principerna för den öppna verksamhetsformen med de yrkesetiska principerna mycket väl. Båda betonar vikten av att se hela människan och ha en holistisk syn på henne.

De yrkesetiska principerna betonar att ungdomsarbetsledaren strävar till att visa godkännande, omtanke och intresse för deras frågor och behov (Ammattietiikkan

periaatteet, 2010). Detta är något som sammanfaller med den öppna verksamheten genom att man där strävar efter att vara närvarande i vardagen och finnas där som ungdomarna finns. Ungdomsarbetsledare fungerar också som förebilder och bör ta ansvar för de ungas strävan att hitta deras egen identitet (Ammattietiikka periaatteet, 2010). Det här är också något Pettersson-Svenneke & Havström betonar i sin bok om fritidsledares tysta kunskap (Pettersson-Svenneke & Havström 2007 s. 166). Det här tycker jag sammanknyter till den holistiska synen på människan.

Ungdomsledaren får finnas som stöd och exempel när den unge letar efter in egen väg i livet. Det som då kännetecknar en kristen fostran är det att ungdomsarbetsledaren särskilt får stöda den unges andliga tillväxt. Det här innebär att ta ansvar för att den unge får den information och ledning som han eller hon behöver för att kunna fatta beslut om sin egen trosuppfattning. Det finns många sätt att göra det här på; undervisning, dialog, gemenskap osv. (Ammattietiikka periaatteet, 2010). Men i den öppna verksamhetsformen finns också utrymme för samtal och diskussion och ledaren kan fungera som bollplank till ungdomarna (Pettersson-Svenneke & Havström 2007 s. 166).

Med tanke på den andliga tillväxten hos ungdomarna behöver de människor i sin omgivning de kan lita på och som de känner sig trygga med, församlingens gemenskap kan fungera som medfostrare på utsidan av hemmets väggar. De unga behöver kärlek och respekt, frihet och villkorlös kärlek för att förverkliga sig själva och hitta sin egen unika särart och individualitet. Samtidigt behöver de någon som kan finnas där som handledare och medvandrare som kan sätta gränser, vilka hjälper ungdomarna att skilja på det som är rätt och fel, gott och ont, det som är värt att sträva efter och vad man kanske kan låta bli. Här får fostraren, tillsammans med äldre ungdomar i ungdomsarbetet hjälpas åt att tillsammans skapa en sådan atmosfär och miljö att individerna tillsammans kan växa, både som människa och att växa i tron. (Kyrkostyrelsen 2004 s. 22).

I kyrkan kan ledaren också kallas för fostrare. Fostrarens roll är att först och främst vara en medmänniska men samtidigt vara en vuxen auktoritetsfigur som vågar ge sig in i den verkliga och öppna dialogen. Den här auktoriteten innebär inte att ledaren kan gömma sig bakom sin ställning genom att bemöta ungdomarna från en ställning som kommer uppifrån. Utan det innebär en ömsesidig respekt där man har en grundläggande respekt för andra människor, att man accepterar och uppskattar dem sådana som de är – och den här inställningen är något som man eftersträvar att föra över till ungdomarna. (Kyrkostyrelsen 2004 s. 22).

Ungdomsarbetsledaren har en uppgift i samhället som att fungera som en förebild, att stöda och leda barn och unga som söker efter sin identitet. Så länge det finns utrymme för detta inom den öppna verksamheten i församlingen, så har den här verksamhetsformen en given plats i församlingen vid sidan om den övriga verksamheten. (Ammattietiikka periaatteet, 2010). Men jag tror inte att den öppna verksamheten ensam, är tillräckligt för att ge den unga den kunskap han eller hon behöver för sitt andliga och kristna liv. Den öppna verksamheten ersätter inte gudstjänsten eller undervisning på diverse ungdomskvällar, utan den öppna verksamhetsformen fungerar som ett komplement till den övriga verksamheten.

2.5 Café Aderton

Café Aderton är öppethusverksamhet som drivs av Åbo svenska församling. Namnet, Café Aderton, kommer från att man samlas i Åbos Svenska församlings församlingshem på Auragatan 18. Café Aderton håller öppet torsdagar 15.00–17.00 och fredagar 18.30–23.00. Ledarna eftersträvar en lågröskelverksamhet, vars mål är att locka ungdomar till församlingen. Fredrik Portin, präst i Åbo svenska församling, menar att de här kvällarna skall vara en trygg plats var ungdomarna ges möjlighet att träffa ungdomsarbetsledarna och ha kul tillsammans med sina vänner. En typisk kväll på Café Aderton är till strukturen öppen och ungdomarna samlas där, umgås, pratar med varandra, med ledarna, och kl 21 håller man en kort andakt. Ibland finns det mera ordnat program, t ex att man bakar tillsammans eller tittar på en film. På våren 2010 fanns det ungefär 20 aktiva ungdomar som kommer dit regelbundet och utöver denna grupp fanns där också konfirmander. Det här betyder att en vanlig fredagskväll fanns där ungefär 25-30 ungdomar. På torsdagseftermiddagarna kommer mest konfirmander, och den sammanlagda skaran var betydligt färre. Ännu på våren 2010 var det obligatoriskt för konfirmander att delta i åtminstone 2 st kvällar på Café Aderton. Men man utredde då möjligheten att ordna det på annat sätt, så att konfirmanderna skulle komma frivilligt istället för att de var tvungna att delta.

Målen är att skapa kontakter mellan ungdomar och församlingens ungdomsarbetsledare, att visa ungdomarna mot en naturlig kristen gemenskap genom att fungera som förebilder. Ledarna vill också att dessa kvällar skall vara välkomnande och att visa på att alla är välkomna i församlingens verksamhet, oberoende hur aktiv eller passiv deltagarna är eller hur religiös eller andlig man anser sig vara.

Att delta i andakten är frivilligt men ifall man inte önskar vara med på andakten far man gärna ut på gården en stund. Förut firades andakten som avslutning kl 22.30, men på grund av att många ville vara med men inte kunde stanna hela kvällen, flyttade ledarna den till kl 21 så att så många som möjligt skulle få ha möjlighet att delta ifall intresse fanns.

Fredagskvällen följer med andra ord den öppenhet som den öppna verksamheten förespråkar. Den är dock något mera strukturerad än en renodlad öppen verksamhet skulle vara. Församlingen vill erbjuda ungdomarna ett vardagsrum, någonstans att vara istället för att ungdomarna hänger på gatan, och att samtidigt få med ungdomarna i församlingens övriga verksamhet (högmässa, körer, hjälpledaruppgifter osv). Ledarna betonar också dialogen, att de vill finnas där som kristna förebilder och ungdomarna uppskattar att ledarskapet är aktivt med i diskussionerna och ungdomarna känner också stort förtroende för ledarna.

3 Processbeskrivning

Teoridelen av mitt arbete har bestått av litteraturstudier där jag försökt få en så bred bild av den öppna verksamheten som möjligt. Jag har valt att också ta in socialpedagogiken i arbetet eftersom det intresserar mig och dessutom går socialpedagogiken mycket nära den öppna verksamheten med tanke på målen och syfte för verksamheten. De sökord jag använde mig av när jag letade efter litteratur var: Öppet hus, öppen verksamhet och socialpedagogik. De sökmotorer jag använde mig av var yrkeshögskolan Novias bibliotekskatalog, Vesta, Åbo akademis bibliotekskatalog, Alma, Åbo stads bibliotekskatalog, Vaski.

Mitt arbete är ett beställningsarbete från Åbo svenska församling och jag har således valt att undersöka deras ungdomskvällar i form av Café Aderton, eller C 18. Eftersom jag ville undersöka kvaliteten i verksamheten, valde jag att arbeta med kvalitativa intervjuer. Jag förde ut informationen om mitt arbete till ungdomarna vid Café Aderton och gav dem alla möjligheten att frivilligt anmäla sitt intresse för att delta i intervjuer. Det slutliga samplet blev 5 stycken ungdomar, både pojkar och flickor i åldrarna 16-18. För att få en inblick i arbetet utgående från ett ledarperspektiv ville jag också intervjua ledarna. Det blev slutligen så att jag bara intervjuade den ena av ledarna, Fredrik Portin, på grund av att den andra ledaren, Linda Finnbäck, hade förhinder att komma.

I intervjuerna med ungdomarna jobbade jag kring frågor som berörde hur de kommit med i arbetet och vad det var som fick dem att stanna. I intervjuerna med ledarna, fokuserade jag på frågor kring målen och visionerna kring Café Adertons arbete.

Jag valde ett kvalitativt arbets sätt i och med att jag är intresserad av att undersöka ungdomarnas upplevelser av Café Aderton och jag har utgått ifrån litteratur om kvalitativa intervjuer. Olsson och Sörensen tar i sin bok fasta på 3 viktiga saker att komma ihåg under en intervjusituation och detta var också någonting som också jag eftersträvade;

En intervju är en dialog, viktigt att jobba på klimatet och visa på att respondentens åsikter är viktiga.

De upplysningar som respondenten lämnar ut skall vara pålitliga, d v s, inte påverkade av ovidkommande faktorer, jag försökte med tanke på det här att lämna bort alla ledande frågor och jobbade medvetet med att inte överföra mina egna åsikter i intervjun.

Intervjun skall ge den information som intervjuaren vill ha. Med tanke på detta tänkte jag på förhand ut vad jag ville få veta och utarbetade stödord som vi sedan diskuterade kring i intervjuerna. (Olsson & Sörensen s. 79-81).

Efter att ha transkriberat intervjumaterialet, förstörde jag ljudfilerna, vilket jag också hade informerat respondenterna om. Respondenternas identitet ändrades i det transkriberade materialet till A, B, C, D, E och jag hade på förhand redogjort för respondenterna att intervjuerna är helt anonyma. Det enda som jag har sparat i informationsväg är kön och ålder. Efter avslutad intervju var jag noggrann med att tacka personerna som hade deltagit.

4 Intervjuerna

Jag valde att i intervjuerna med ungdomarna fokusera kring frågor som berörde de faktorer som gjorde att ungdomarna kom med i verksamheten och vad som fick dem att stanna kvar. Jag undrade också ifall de var aktiva på andra håll inom församlingen. Utöver det här var jag intresserad att få information om vad det är som tilltalar ungdomarna, vad de saknar och huruvida de upplever sig vara delaktiga. För att leda in diskussionen på det heliga var jag också intresserad av att höra mera om ungdomarnas uppfattningar om hur de möter det heliga i Café Aderton.

I intervjun med Fredrik Portin som är den församlingsanställda som har hand om Café Aderton, valde jag att fokusera kring frågor som berörde målen och syften och hur ledarna jobbar rent konkret. Jag var också intresserad av att höra mera om hoten och utmaningarna samt vilka framtidsvisioner ledarna har.

Varför jag valde just dessa temata beror på att jag ville få svar på mina frågeställningar.

4.1 Respondent A

A är en pojke i 18 år åldern och han kom med i Café Adertons verksamhet när han gick på 8an. Det var i samband med skriftskolan men efter den, var det en kompis som lockade med honom igen, och de människor han började umgås med på Café Aderton blev också hans närmaste vänner. A har kommit med i församlingens övriga verksamhet genom att han varit aktiv i Café Aderton, han är nu hjälpledare och spelar i ett av banden som övar i församlingens utrymmen.

Det som tilltalar honom mest med Café Aderton är människorna som finns där. Där får han umgås med sina vänner, men uppskattar ledarnas engagemang och ser dem som hans vänner. Han uppskattar det fria programmet men uppskattar också om det ibland händer någonting under kvällen som piffar upp det från en vanlig Café Aderton-kväll. Han nämner att ibland brukar man steka plättar eller baka tillsammans med ledarna och att detta är något han uppskattar.

Han klassar sig inte som särskilt religiös eller andlig, men ser ändå andakten som en väsentlig del av Café Aderton. Han uppskattar att få samlas med hela gänget i Café Aderton och stilla sig en stund tillsammans. Han menar att man utifrån nog ser att Café Aderton är en kristen plats genom att där finns yttre tecken, som t ex kors, och att där

ibland förekommer diskussioner som handlar om tro och Jesus, men för det mesta hålls den andliga biten till andakten även om det är fritt fram att diskutera andliga frågor när man vill.

Han känner sig delaktig för att han har möjlighet att påverka vad som händer i Café Aderton, vilket program man har och sådana saker. Han menar att har ungdomarna något förslag, är det bara att prata med någon av ledarna så tar de upp det till diskussion med gruppen som har ansvar över vad som händer i Café Aderton. Han uppskattar förtroendet som ungdomarna får av ledarna och menar att ifall man vill hålla andakt är det uppskattat hos ledarna.

Han känner att han har ett stort förtroende för ledarna på Café Aderton, han säger att de ledare som finns där är några av de vuxna som han litar allra mest på. Det som har byggt upp det här förtroendet tror han att är att han träffat dem, och umgåtts med dem så ofta samt att han aldrig hört någonting negativt om dem. Skulle han känna att han behöver prata om någonting, känner han att han förtroende att vända sig till dem.

Som slutkläm nämner A att är man svenskspråkig ungdom i Åbo och vill ha någonstans att vara på fredag kväll, är Café Aderton platsen med stort P. *"Här kan man känna sig hemma... och träffa kompisar helt vanligt"*

4.2 Respondent B

B är en flicka i 19 års åldern och hon kom med i Café Adertons verksamhet för tre år sedan. Det var hon och en kompis som beslöt att söka sig dit en höst när det öppnade. Där träffade de många halvbekanta ansikten som senare kom att bli hennes bästa vänner, vilket också ledde till att hon stanna där. För henne har Café Aderton genom åren representerat vänner och någonting att göra på fritiden. B är hjälpledare i församlingen och kommer genom detta också i kontakt med andra sidor av församlingsverksamheten.

Det som B uppskattar mest är att svenskspråkiga ungdomar har någonstans att vara på fredagskvällar, ett vardagsrum. Det faktum att ungdomarna har möjlighet att påverka där är något som respondenten nämner som något som tilltalar henne. Hon skulle önska att Café Aderton hade varit öppet lite oftare.

B tycker inte att hon brukar få ut så mycket av andakterna, men ifall det är någon av hennes kompisar som håller dem, brukar det tilltala henne mera. Men hon tycker ändå att det är skönt att ta det lugnt tillsammans med de övriga i Café Aderton under kvällen. Hon

tycker att den andliga biten av kvällen brukar hållas till andakterna men känner ändå att ifall det mot förmodan skulle finnas något andligt ämne ungdomarna skulle vilja diskutera så finns ju ledarna på plats för också den saken. B känner heller inte behov av att det skulle synas mera av den andliga biten under dessa kvällar, och menar att de som har ett behov av att be eller något, finns ett ”tysta rummet”, dit man kan gå.

B känner att hon har möjlighet att påverka och känner sig på det sättet delaktig i Café Adertons gemenskap. Hon har gjort praktik hos Åbo svenska församling och känner att hon genom detta har fått mera möjlighet att påverka. Hon nämner att hon t ex har varit initiativtagare till att ordna picnics med Café Aderton-gänget och att hon i flera år har ordnat sådana.

B upplever att ifall hon har något att prata om, kan hon vända sig till ledarna. Hon anser att båda ledarna är bra typer och att det som byggt upp förtroendet är att hon känt dem länge och att de båda är sociala personer. En annan sak hon betonar är det faktum att de arbetar i församlingen, det upplever hon som tryggt i och med att det de pratar om stannar mellan dem.

När jag bad B beskriva Café Aderton med 3 ord, valde hon orden: *”Trevligt, kiva och bäst”*

4.3 Respondent C

C är en flicka i 18 års åldern och hon har varit med sedan 2006 då hon själv blev konfirmerad. För henne har Café Aderton varit ett ställe där hon träffar kompisar och någonting hon gör mellan alla hobbyn och andra saker som tar upp hennes tid. Tidigare var det mera människor i hennes egen ålder som höll till på Café Aderton och då kände hon sig kanske mera hemma, även om det också är trevligt att lära känna de yngre och umgås med dem.

Det som tilltalar henne med Café Aderton är att hon träffar människor som hon kanske inte annars skulle träffa och att det är roligt att vara där. C är hjälpledare och sjunger i församlingens kör, ooo-ljud. Hon uppskattade när det ibland kom ledare från Yrkehögskolan Novia och höll i trådarna, då fick hon träffa nya människor som var äldre, men samtidigt att de var/är närmare i åldern än de församlingsanställda.

C trivs med att andakterna har en central plats under kvällen. Hon menar att för det mesta pratar de och spelar kort under resten av kvällen men att det är skönt att stilla sig och att

ibland prata om andliga saker tillsammans med ledarna, hon tycker att det är trevligt att få höra om hur andra ser på saker och ting.

Hon känner att hon ibland får göra sin röst hörd, även om det enligt henne inte funnits så många möjligheter att påverka. Men att bestämma vad där ska säljas för godis har nu varit något hon fått vara delaktig i. Men hon tar också upp att hon deltagit i möten där de funderat vad de skall göra för att få mera människor att komma till Café Aderton. Under de här mötena har de diskuterat ifall man skall ha temakvällar t ex, hon har varit med och planerat ett antal temakvällar, men inte haft möjlighet att delta i någon själv.

Förtroende känner hon för ledarna, ifall hon har något att prata om, kan hon vända sig till dem. Vad det här förtroendet grundar sig på är nog personerna i fråga, ledarna är bra typer tycker C.

För att beskriva Café Aderton använder C adjektiven *"mysigt, roligt och bra stämning"*. Hon trivs, även om hon känner att hon börjat växa ur det när det finns så få människor i hennes egen ålder där.

4.4 Respondent D

D är en flicka i 18 års åldern och hon har varit med i arbetet sedan hon gick i 9an. Det var då hennes vänner som lockade med henne i arbetet. Att hon gick hjälpledutbildningen samtidigt bidrog också till att hon började delta i Café Aderton. I slutändan trivdes hon så bra och tyckte att det var roligt att komma dit vilket ledde till att hon fortsatte att komma dit.

Det som tilltalar henne är människorna som finns där, det faktum att hon vet att många av hennes vänner finns där, därför far hon även dit för att träffa dem. Om Café Aderton någon gång varit stängt, har hon känt det som om någonting fattats.

Hon trivs med andakten och tycker om att lugna ner sig en stund under kvällen. Ibland skulle hon vilja ha mera av den andliga biten men kommer också ihåg att nuförtiden, har församlingen något som kallas för ung-gudstjänst, vilket hon tycker om. Hon påminner sig själv om att det är bra att det hålls mest till andakten under Café Adertons kväll i och med att där ofta finns konfirmander som kanske inte klarar av att sitta höra på i långa stunder och då är det bra att det kommer i små doser.

Hon uppskattar att ledarna frågar efter åsikter och att hon får känna sig delaktig genom det, hon menar att har de en bra idé, tillämpas det också oftast i en form eller annan i ett senare skede. Därför hon menar att hon ganska långt nog känner att hon har möjlighet att påverka. Dessutom menar hon fram att hon känner sig både sedd och hörd och att allas åsikter är viktiga.

Förtroendet för ledarna tycker D att det finns och det som har byggt upp det här förtroendet är nog att hon har tillbringat så pass mycket tid med dem att ett naturligt förtroende har växt fram. D ser ledarna som sina kompisar.

Hon beskriver Café Aderton med att använda orden ”*frihet, gemenskap och glädje*”

4.5 Respondent E

E är en flicka i 19 års åldern och hon har varit med i verksamheten sedan hon själv gick skriftskolan 2004. När hon började vara med hette det inte Café Aderton utan det hette då Hålan och då höll de till i de gamla församlingsutrymmena. Hon började hänga där efter skriftskolan med alla kompisar som också gått den och tillsammans med sina vänner gick hon sedan hjälpledarutbildningen och efter det stannade hon där.

Café Aderton har inneburit att hon träffat vänner och bekanta och det har speciellt varit den här samvaron som har tilltalat henne. Det som tilltalat henne är att ingen där säger åt henne vad hon skall göra, utan man får hänga där istället för att hänga på stan med sina vänner; att hänga på Café Aderton är mycket trevligare. När hon tänker på själva utrymmena trivdes hon kanske bättre i Hålan när det var mycket mindre där. Café Aderton är så stort att man lite missar den här intimitetskänslan. Hon tycker att det som kännetecknar församlingens öppethusverksamhet är att dit får alla komma, spelar ingen roll vem man är eller hur man är med.

E trivs med att andakterna finns mitt under kvällen istället för i slutet, för på så sätt kan hon vara med även om hon måste fara tidigare någon kväll. Hon tycker det är bra att andligheten kommer i små doser under Café Aderton, och vill hon ha mera, får på på högmässa på söndag. Orsaken till varför det är bra att andligheten kommer i små doser är att ungdomar i Café Aderton kanske inte alla vet vad de tror eller tänker ännu, då är det bra att de får höra lite nu och då, men i små doser.

När det kommer till delaktighet, känner E att hon får säga sin åsikt och att det är ungdomarna själva som får bestämma vad de vill göra. Sedan nämner hon också den

kommitté som funderar på vad man kunde göra under Café Aderton och hur man kunde locka med nya människor. Och genom den här gruppen, har man stora möjligheter att påverka tycker E.

För att beskriva Café Aderton, använder E orden *”kompisar, gemenskap och roligt”*.

4.6 Fredrik Portins tankar om verksamheten

En av visionen för Café Aderton arbete är att församlingen i framtiden skall ha möjlighet att anställa en heltidsanställd ungdomsarbetsledare. För tillfället finns det resurspersoner som är anställda för en viss uppgift, men för att kunna utveckla arbetet på ett mera effektivt sätt önskar Portin att församlingen i framtiden hade möjlighet att anställa en heltidsanställd ungdomsarbetsledare till ungdomsarbetsteamet som för tillfället består av Fredrik Portin och Mia Bäck. Linda Finnbäck (ungdomsarbetsledarstuderande vid yrkeshögskolan Novia) är anställd för att ansvara för Café Aderton vid sidan om studierna. En annan vision som församlingen har, är att göra ungdomarna ännu mera delaktiga i församlingens ungdomsarbete, dvs att man vill ge mera ansvar till ungdomarna. Portin vill komma bort från tankesättet att det är de församlingsanställda som producerar verksamhet och ungdomarna som deltar. Han menar att ett mera ansvarsgivande arbetssätt, där ungdomarna själva är med och producerar den verksamhet som de upplever att de är i behov av, är att föredra. Naturligtvis, är det den församlingsanställda som har huvudansvaret (speciellt när det kommer till ekonomi och säkerhet). Mera konkret kan det här innebära att ungdomarna själva tar hand om serveringen ifall det finns behov av servering, eller ifall det finns intresse för en viss typ av verksamhet, ser den församlingsanställda till att det finns möjlighet till det, men i slutändan är det ungdomarna själva som utför det. Portin vill lyfta fram att det inte är de församlingsanställda som skapar församlingen utan det är tillsammans vi skapar kyrka och församling.

En utmaning som Portin ser är att det kräver tid och engagemang av den församlingsanställda för att möjliggöra delaktighet. Att jobba mot delaktighet resulterar inte i mindre arbete hos de församlingsanställda, utan tvärt om. Det kräver stort engagemang hos de anställda för att få delaktigheten att fungera i praktiken.

Portin nämnde i intervjun problematiken som han ser med privatreligiositeten hos unga i Åbo. Portin är hemma från Pedersöre och han upplever att de metoder som används där i ungdomsarbetet (till exempel klassisk undervisning på ungdomskvällarna), inte skulle fungera i Åbo på grund av den här privatreligiositeten. Han har märkt att det inte fungerar

att någon auktoritet kommer och säger någonting till dem och att de skulle ta emot det som de får höra. Därför har ledarna den senaste tiden börjat jobba mera med delaktigheten mot den bakgrunden att ifall ungdomarna själva har något att säga till om, och att de tillsammans med prästen, i dialog, får komma fram till den här kunskapen. Han menar att målet är att om 10 år kommer församlingens viktigaste ungdomsverksamhet vara högmässan. I högmässan får ungdomarna den undervisning de behöver, varje vecka.

5 Analys av intervjuerna

I analysen av intervjuerna har jag fäst mig vid fyra huvudfrågor eller punkter och de är: mötet med det heliga, delaktighet, ledarnas roll och orsaker till att ungdomarna kom med och stannade kvar. Att jag valde att ta fasta på de här punkterna var för att det var i de här frågorna som jag såg socialpedagogiken tydligast. Dessutom gav det mig en bred bild av hur Café Aderton ser ut idag och vilka utmaningar verksamheten möter. Utöver detta, fick jag genom att fokusera kring dessa temata, svar på flera av mina frågeställningar.

5.1 Orsaker till att ungdomarna kom med och stannade kvar

Alla de intervjuade hade för första gången kommit i kontakt med Café Adertons verksamhet under skriftskoletiden. Vissa av dem stannade där efter avslutad skriftskola, men någon av dem tog paus och kom sedan med igen via kompisar. Det som alla hade gemensamt var att de hade kommit med i verksamheten via en kompis, eller att det var kompisar som hade varit den största bidragande orsak till att de slutligen stannade kvar i Café Aderton.

...det var nu bara en av mina kaverin och jag som fundera att vi skulle gå dit när det öppnades första gången en höst... och sen for vi dit och jag träffa några halvbekanta som blev några av mina bästa kaverin, så sen stanna jag dit. (Respondent B)

Jag har varit med i Café Aderton sen skriban 2004... sen började jag nu bara hänga där, med alla kompisar som gick skriban och sen började vi gå hjälpisskolningen och på den vägen blev vi där. (Respondent E)

De faktorer som har påverkat att dessa ungdomar har stannat kvar i församlingens arbete är att kompisarna fanns där, och att ungdomarna genom Café Aderton kommit med i andra delar av församlingens verksamhet. Respondenterna menar att Café Aderton har fått fungera som något slags vardagsrum där ungdomarna har fått vara den de är, umgås med kompisar och ta det lungt.

Det att ungdomar har någon plats som man kanske kallar för vardagsrum... att man har någon plats att hänga på överhuvudtaget är kanske det jag uppskattar allra mest... (Respondent B)

5.2 Mötet med det heliga

Alla fem respondenter betonar att andakten är det som definierar församlingens öppet hus verksamhet, de flesta menar att det är det som skiljer församlingens öppet hus från den kommunala motsvarigheten. Respondenterna ser andakten som ett tillfälle att lugna ner sig och tillbringa en liten stund av kvällen i stillhet, även om flera av dem sa att de inte anser sig vara andliga eller religiösa och därför ha ett behov av att stilla sig och höra mera om Gud.

...andakten är ändå en väsentlig del av Café Aderton... det är då man samlas och tar det lugnt tillsammans...(Respondent A)

...jag tycker det är ganska trevligt, att det också är med. Att inte bara sådär att man härjar och sånt här...Det är trevligt att lugna ner sig emellan åt. (Respondent D)

Ungdomarna är nöjda med att den andliga biten hålls till andakten, men poängterar också att de inte heller känner sig främmande för tanken att diskutera andlighet under andra tillfällen än under andakten. De menar dock att de helt enkelt kommer sig för utan den andliga biten koncentreras till andakten.

...ifall man vill ha mera andlighet så kan man ju gå på högmässan (Respondent E)

...det (det andliga) brukar hålla sig mest till andakterna, om det inte är någon specifik diskussion som startar... men nog tycker jag att det syns att det är kristet i Café Aderton... (Respondent A)

På frågan om ungdomarna får möta en helig Gud, är slutsatsen den att de flesta ungdomar deltar i andakten och så länge innehållet i andakten pekar mot en helig Gud, kommer ungdomarna i kontakt med honom. Dessutom verkar ungdomarna ändå känna ett sådant förtroende för ledarna att de vågar ta upp sådana frågor, men de säger själva att de inte har ett större behov av det i dagsläget.

5.3 Delaktighet

I frågan huruvida ungdomarna känner att de har möjlighet att påverka i Café Aderton fick jag ett unisont svar från dem allihop. De känner att deras åsikt räknas och att ifall de har en idé om hurudan verksamhet det kunde finnas i Café Aderton, har de möjlighet att verkställa den i ett senare skede. Flera av ungdomarna hade själva framfört idéer som

också blivit verkställda. Ungdomarna känner att de tas på allvar och ges möjlighet att ta ansvar ifall de vill ha ansvar. Flera av dem har hållit andakter för att t ex öva sig inför ett skriftskolläger, då är Café Aderton ett bra ställe att öva sig på eftersom de känner de flesta och det är på det sättet tryggt att öva sig i att prata inför människor.

...jag har också varit med när vi har haft möte om vad vi borde göra för att det ska komma lite flera människor och sådär. (Respondent C)

Slutsatsen blir att delaktigheten är något ledarna aktivt jobbar med och i och med att alla är värdefulla, är allas åsikter värdefulla och värda att tas på allvar, vilket det också görs ifall de har idéer.

...de frågar åsikter och ifall man har någon bra idé tillämpar man den också (Respondent D)

5.4 Förtroende för ledarna

Förtroende för ledarna finns, och det som har byggt upp det här förtroendet är nog att respondenterna har tillbringat så pass mycket tid med dem. Jag tror att en förutsättning för delaktighet är att det finns förtroende mellan alla parter, mot den bakgrunden har delaktigheten i Café Aderton alla möjligheter att utvecklas. Det faktum att ungdomarna har lärt känna ledarna så pass bra, tyder på att ledarna har en aktiv roll i Café Aderton.

...det är nu säkert det att man varit så mycket med dem... säkert det att man liksom känner dem (Respondent D)

De är närvarande både fysiskt och psykiskt, de umgås med ungdomarna samtidigt som de fungerar som förebilder. Den uppfattningen jag fick var att, dessa ungdomar som jag har suttit ner och pratat med, ser upp till sina ledare på ett positivt sätt och det fanns till och med de som sade att det är de här personerna som är några av de vuxna som de litar mest på.

...de (ledarna) är några av de vuxna som jag litar mest på (Respondent A)

5.5 Ungdomars tankar om Café Aderton

De ungas beskrivningar av Café Aderton var rätt så likartade, ungdomarna nämner positiva känslor, gemenskapen och samvaron med kompisarna. Det är uppenbart att ungdomarna trivs med varandra och med ledarna på Café Aderton. De hade alla svårt att komma på något som skulle ha varit negativt eller något ledarna kunde göra annorlunda. Ifall det fanns något att anmärka på, handlade det om rent tekniska frågor såsom till exempel i vilket skick utrymmena befann sig

Många säger att Café Aderton har gett dem nya bekanskap och nära vänner, uppfattningen jag fick var att ungdomarna beskrev Café Aderton som en stor gemenskap, en familj. Ungdomarna efterlyste dock nya människor. Det har med tiden ramlat bort en hel del människor men det har inte kommit med så många nya.

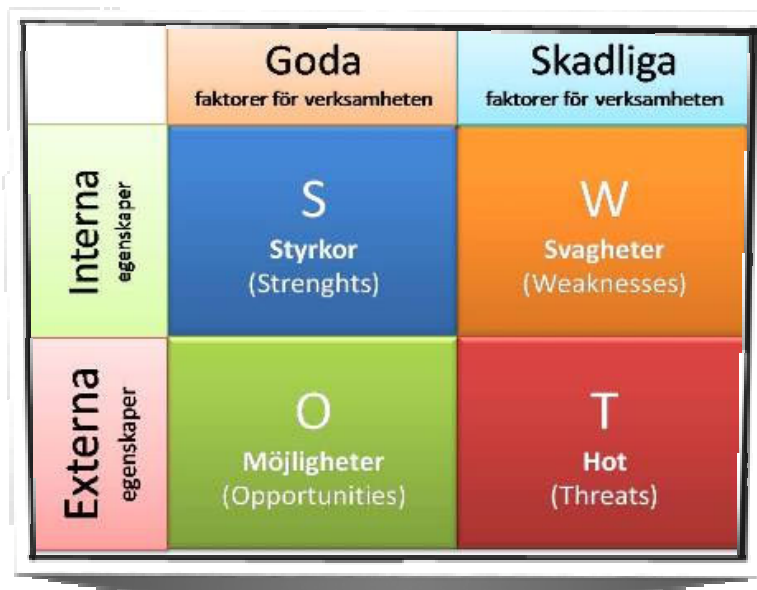
De trivs med den öppna verksamhetsformen. Kraven lämnas bort och ungdomarna får vara sig själv och göra det de vill tillsammans med sina kompisar. Ungdomarna framhåller att ledarna blivit som vänner och att någon lyfte särskilt upp att det är trevligt när det kommer nya ledare från Yrkeshögskolan Novia som en positiv sak, *"det är kiva med lite ombyte emellanåt"*(Respondent C).

Ljudnivån är något som några nämner som en negativ sak. Är det mycket folk på plats blir ljudnivån lätt hög (på grund av tvspel och prat) och det blir tungt att vistas i utrymmena.

För att beskriva Café Aderton med några ord valde ungdomarna att lyfta fram positiva känslor som *"trevligt"*, *"mysigt"*, *"roligt"*, *"bra stämning"*, *"glädje"*, *"bäst"*. Ungdomarna lyfte också fram kompisarna, gemenskaps- och frihets känslan.

6 SWOT-analys av Åbo svenska församlings öppet hus verksamhet, "Café Aderton"

För att utvärdera Åbo svenska församlings ungdomsverksamhet "Café Aderton", utförde en SWOT-analys. Det innebar att jag betraktade och försökte definiera vilka styrkor, svagheter, hotbilder och möjligheter som verksamheten möter. Ordet SWOT kommer från den engelska orden Strengths, weaknesses, opportunities och threats.

Figur 1, se källförteckning

6.1 Styrkor

I Åbo svenska församling finns en mångårig tradition av öppet husverksamhet, den är beprövad och etablerad. Ungdomar i Åbo känner till verksamheten och församlingens anställda syns också i skolmiljön, vilket innebär att de anställda är bekanta ansikten och steget att komma med i Café Aderton verksamhet är på det här sättet inte så stort.

Ledarna är heller inte främmande för samarbete med andra aktörer som har verksamhet för ungdomar i Åbo. Personalen som jobbar är dessutom utbildade eller håller på att utbilda sig inom ramarna för ungdomsarbete i församling.

Utöver det här är verksamheten centralt belägen och ungdomarna har lätt att ta sig dit med buss även om de inte bor i centrala Åbo. Aurelia, som är Åbo svenska församlings församlingshem finns på Auragatan 18 och är endast ett stenkast från torget där alla bussar stannar.

Församlingen har dessutom ett utbrett nätverk av resurspersoner som kan hoppa in och göra punktinsatser när det behövs. Åbo är en studiestad och därför finns det många unga vuxna som befinner sig i staden för att studera och många av dem hjälper gärna till.

6.2 Svagheter

En av de stora utmaningar som verksamheten möter är det finns brist på personalresurser. Fredrik Portin har ansvaret över församlingens ungdomsarbete, tillsammans med Mia Bäck (som huvudsakligen ansvarar för församlingens skriftskolarbete). Men Portin har även andra prästuppgifter i församlingen. Linda Finnbäck är ungdomsarbetsledarstuderande på yrkeshögskolan Novia och är anställd för att ansvara enbart över Café Aderton. Men eftersom Finnbäck endast är anställd för en viss procent, som endast täcker tiden hon ger till att konkret vara på plats på Café Aderton, betyder det att det inte i dagsläget finns utrymme för att verkligen utveckla arbetet.

I Café Aderton finns dessutom ett tajt kompisgäng med ungdomar som utgör Café Aderton:s kärna av ungdomar. Det är svårt att komma in i gänget utifrån vilket leder till att de konfirmander som kommer med i församlingsarbetet under skriftskoletiden, sällan stannar kvar i verksamheten efter avslutad skriftskola. Det här beror till en del på att det är svårt att komma in i gemenskapen bland de äldre ungdomarna.

Även om det centrala läget är en styrka kan det också ses som en svaghet. Många ungdomar kommer långa vägar ifrån för att ta sig till församlingens lokaler. Det här innebär att ungdomarna är beroende av föräldrarnas möjlighet till skjuts eller anpassa sig efter busstidtabeller som inte alltid är lätt och det finns kanske föräldrar som inte heller vill att ungdomen rör sig i centrala Åbo sent på fredagkväll.

6.3 Möjligheter

Den ekonomiska situationen i församlingen möjliggör att Café Aderton har alla möjligheter att utvecklas. Ledarna är inte främmande för förändring och utveckling av Café Aderton verksamhet. Att ha en verksamhet som det inte finns efterfrågan efter, ligger inte i ledarnas intresse.

I och med att det finns flera aktörer som jobbar bland svenskspråkiga ungdomar i Åbo, finns det många möjligheter till samarbete och mångprofessionellt arbete. Åbo är en studiestad och i staden utbildas både teologer och ungdomsarbetsledare (både kyrkliga och samhällspedagoger). Församlingen har på det här sättet stora möjligheter att samarbeta med Yrkeshögskolan Novia och Teologiska fakulteten på Åbo Akademi. De studerande får komma i kontakt med ungdomarna och få erfarenheter av ungdomsarbete i praktiken under studietiden samtidigt som församlingen får ta del av den kunskap som de studerandena besitter i form av ny forskning, nya metoder och den typen av utbyte.

6.4 Hot

Det hot som Portin särskilt betonar är privatreligiositeten och individualismen som är stark bland ungdomar idag i Åbo. Kärnan i församlingens ungdomsarbete borde vara Jesus och det glada budskapet, men i en stadsmiljö som Åbo, måste ledarna hitta på metoder att integrera den kristna läran i verksamheten på ett sätt som ungdomarna inte upplever påträngande eller att det skulle hota deras individualitet eller privata sfär.

Ett annat hot är att det i Åbo finns flertalet verksamheter för ungdomar och det finns ett begränsat antal svenskspråkiga ungdomar som flera olika aktörer kommer i kontakt med. Det här innebär att det blir en viss tävlan om ungdomarna.

Det faktum att delaktighet kräver ett stort engagemang både från personalens sida och ungdomarnas sida, kan ses som ett hot mot verksamheten och dess utveckling. Att jobba med delaktighet är tidskrävande från personalens sida, och med tanke på att verksamheten redan nu lider av viss personalbrist, är det svårt att på allvar jobba mot delaktighet på ett effektivt sätt.

6.5 Sammanfattning

Styrkorna är många och några svagheter är sådana som församlingen inte för tillfället kan göra så mycket åt. De kan inte ändra på läget, men de kan fundera ut hur och när de ordnar verksamhet så att det passar ihop med busstidtabeller och dylikt. I och med att Åbo är en stad, finns det ett betryggande underlag för samarbete med olika aktörer. Det här betyder att församlingen har möjlighet att bolla sina tankar med andra aktörer och utveckla sin verksamhet eller utbyta sina erfarenheter tillsammans med andra som också jobbar med ungdomar i Åbo. Viktigt är att församlingen tar vara på den här möjligheten eftersom mångprofessionalitet är något som betonas ute i samhället idag.

Många av de svagheter jag pekade på är sådana som de anställda i församlingen är medvetna om och som de jobbar för att eliminera. Och speciellt det att det finns resursbrist just nu är något som Portin nämner som en vision för Café Aderton. I framtiden önskar de att det finns en heltidsanställd ungdomsarbetsledare och det här är ett sätt att jobba mot att eliminera svagheter.

6.6 Förslag till åtgärder

För att ytterligare förstärka styrkorna kunde församlingen jobba ännu mera med att synas i skolvärlden. Församlingen finns redan nu ute i församlingen till exempel genom att hålla morgonsamlingar och hålla evenemang. De kunde till exempel samarbeta med kommunen och tillsammans med dem utarbeta ett system som innebär att det varje vecka finns någon utomstående aktör i skolmiljön. Jag vet inte huruvida den här verksamheten redan finns eller inte, det framkom inte i mina intervjuer, men det här är ett sätt som jag ser att man kunde göra församlingen mera synlig. Församlingen klarar kanske inte resursmässigt av det ensam, men kanske det skulle vara möjligt i samarbete med andra aktörer. Genom ett sådant samarbete, kunde församlingen bygga upp relationer till de aktörer som jobbar med ungdomar på svenska i Åbo. Ett sätt att gå förbi resursbristen är att be äldre ungdomar och studeranden att vara församlingen ansikte utåt i skolvärlden.

Den största svagheten som Portin påtalade var resursbristen och för att råda bot på den är visionen att en dag ha en heltidsanställd ungdomsarbetsledare. Mitt förslag till det här är att göra beslutsfattare inom församlingen mera medvetna om behovet.

För att göra det lättare för nya deltagare att komma in i verksamheten och känna sig välkomna kunde ledarna ge de äldre ungdomarna uppgifter under kvällarna. Några kunde

till exempel få fungera som välkomnare, eller ”minglare”, under kvällens lopp. De här skulle då ha till uppgift att ta hand om nya som kommer med i verksamheten så att dessa känner sig välkomna och omhändertagna. Den här uppgiften är något som kunde rotera för att motverka att ingen skulle behöva ha den här uppgiften varje vecka.

Gällande det faktum att de flesta kommer med buss till Café Aderton är det viktigt att ledarna fortsätter planera verksamheten så att det passar busstidtabeller och dylikt.

Församlingen samarbetar redan nu med yrkeshögskolan Novia och det här är något jag ser som värdefullt och något värt att fortsätta med. I det sammanhanget kunde församlingen finna resurser till arbetskraft ifall det är just resurserna som är problemet. Jag är övertygad om att många studeranden gärna ställer upp och ger av sin tid för att få erfarenhet av ungdomsarbete.

Portin betonar privatreligiositeten som något som hotar verksamheten. Församlingen är medveten om att ungdomar i Åbo inte gärna pratar om sin tro eller delar den med andra på ett mera konkret sätt. Därför försöker man från församlingens sida se på sin verksamhet så att det passar ungdomarnas behov. Det är dock viktigt att tron kommer fram i kyrkans arbete och att ungdomarna ges undervisning och möjlighet att växa, både som människor men också andligt. Mitt förslag är att samlas i mindre grupper. Ledarna kunde bekanta sig med ALPHAmaterialet som finns anpassat för ungdomar och jobba enligt det. Tips på litteratur: Holy Trinity Brompton, 2002, Youthalpha – Leaders’ guide. Kanske kunde ledarna integrera de här grupperna i Café Aderton, genom att ibland till exempel ge ungdomarna frågor att fundera kring i grupp. Det här kräver att det jobbas mycket kring förtroende och tillit både mellan ungdomarna men också till ledaren. Varje grupp skulle ledas av en ledare som skulle få fungera som någon form av diskussionsledare. Det här innebär att det behövs ett antal personer som är villiga att fungera som ledare någon gång i månaden. Det här är något som inte behöver ske varje fredag, utan man kunde jobba i de här grupperna t ex en halv timme – en timme en gång per månad. På det här sättet kunde församlingen på lång sikt öppna upp diskussionen kring tro och det heliga.

7 Avslutande diskussion och kritisk granskning

Den öppna verksamheten har tydliga kopplingar till de socialpedagogiska verksamhetsprinciperna. På Café Aderton strävar ledarna efter att ge ansvar åt ungdomarna. Ledarna vill att kvällarna på Café Aderton skall vara något som de skapar gemensamt. Ledarna vill fungera i dialog med ungdomarna och finnas där för dem som bollplank, förebild och vän. Här kommer det generationsinriktade tankesättet in. Ålderskillnaden till ungdomarna är visserligen inte överdrivet stor, men den finns där och ungdomarna ser verkligen upp till ledarna på ett sunt och positivt sätt. Något som ledarna betonar är kollektiviteten. Ledarna ville inte vara dem som ”matar” ungdomarna med information, utan man eftersträvar en sådan inläring som sker när ungdomar och ledare slipas mot varandra och lär sig av varandras erfarenheter och berättelser. Tillsammans kommer de fram till slutsatser och kommer vidare i sin kristna tro genom detta. Ledarna ser på ungdomen som en individ och vill bemöta henne på de plan som hon behöver. Café Aderton vill inte bara stöda den andliga tillväxten utan man eftersträvar att man tillsammans får växa som människor och som kristna.

Sätts Café Aderton i relation till den teori jag presenterat om öppen verksamhet, så är den första slutsatsen att verksamheten på det sättet inte är en renodlad öppethusverksamhet i och med att där finns en viss typ av ordnat program. Idag finns det dock många typer av öppen verksamhet. Café Aderton följer en modell som är i stort sätt fri till sin utformning, men där det även finns inslag av återkommande program (andakten) och ibland finns det ordnad verksamhet. Café Aderton är öppet för alla och alla är välkomna, oberoende hur ens livssituation eller tro ser ut.

Café Aderton vill ge ungdomarna vuxenkontakter och möjligheter för ungdomarna att tillbringa sin fritid på ett tryggt och meningsfullt sätt. I och med att man där strävar efter dialog och delaktighet, innebär det att de samtidigt försöker stöda ungdomarna att hitta sina styrkor och de vill ge alla ungdomar chansen att utmana sig själva på de plan som de själva anser att det behövs träning.

En av ungdomarna lyfte speciellt fram tankesättet om att se på Café Aderton som ett vardagsrum och som ett alternativ till att ungdomarna vistas på gatorna i centrum av Åbo under fredagskvällarna. Att erbjuda ungdomar ett alternativ till att hänga på gatorna är någonting som jag lyft upp som en del av den öppna verksamhetens målsättningar. I planen för kyrkans ungdomsarbete lyfts det fram detta med en öppen atmosfär där dialogen och gemenskapen är viktig. Samma strategi tar också fram vikten om att ge ungdomarna möjlighet att möta det heliga. Det är det som är kyrkans centrala budskap, och det är viktigt att inte det faller i skymundan. I Åbo har man koncentrerat mötet med det heliga till andakterna. Det är förvisso viktigt att ledarna inte räds att ta upp det heliga till diskussion och inte heller är rädd för att bemöta ungdomarnas längtan. Det här tror jag inte heller är ett problem i Åbo svenska församling, i och med att man jobbar hela tiden med att utveckla nya metoder, som t ex ung gudstjänst som firas regelbundet. Men jag efterlyser ändå ett mera aktivt arbete mot att det heliga och att det heliga skulle få en mera synlig roll under kvällen. Detta för att ifall det kommer ungdomar dit som är intresserade av att veta vad kristen tro handlar om och vad det innebär att vara med i församling, kan det hända att Café Aderton inte har möjlighet i dagsläget att möta den här längtan eftersom det andliga får en ganska liten synlighet under kvällen.

För att återanknyta till mina frågeställningar, kan jag konstatera att den öppna verksamheten är ett vitt begrepp och det finns många olika typer av öppethusverksamhet. Det som är det mest centrala är att dit får ungdomarna komma och vara sig själva och leva i gemenskap med vänner och ledare. Tillsammans formas man genom att slipas mot varandra.

Det som tilltalar de svenskspråkiga ungdomarna i Åbo är att de får umgås med vänner och att det inte finns någon på Café Aderton som säger åt dem vad de skall göra eller inte göra. Ungdomarna trivs med att ”bara vara” och umgås. Det som drar ungdomar till Café Aderton är vännerna och församlingen har här alla möjligheter att använda det faktum, att det är just vännerna som drar, till att utveckla sin verksamhet och locka flera ungdomar till Café Aderton. Det här är dock något som kräver engagemang från ungdomarnas sida också.

Verksamheten i Åbo svenska församling är socialpedagogisk på många sätt. De vill betona dialogen, delaktigheten, kollektiviteten och utöver detta vill de fostra ungdomarna genom att umgås med dem istället för att mata dem med information. Ungdomarna kommer i kontakt med en helig Gud genom att det hålls regelbundna andakter. Deltagarna firar

gudstjänst tillsammans och de far även på läger tillsammans där fokuset ligger på att lära känna Gud och varandra bättre. Med tanke på kyrkans temaår helig och de mål som finns för 2010 finns det dock skäl att på ett mera aktivt sätt lyfta fram det heliga i verksamheten i och med att ett av målen är att göra kyrkans budskap tydligare i den verksamhet som kyrkan har.

Idag är verksamheten under bearbetning och den är mitt uppe i en förändringsprocess av arbetet i Café Aderton. Målet är att ge ungdomarna en trygg plats att vara på samt att Café Aderton får fungera som en inkörsport till resten av församlingens arbete. Församlingen önskar att i framtiden är det söndagens högmässa som är församlingens viktigaste arbete. Café Aderton får fungera som komplement och församlingen vill se ungdomarna mera delaktiga i högmässan. Det största hotet mot verksamheten är frågan om resurser i form av personal. Så länge det inte finns en heltidsanställd ungdomsarbetsledare, är det svårt att utveckla arbetet på ett effektivt sätt. Det är inte omöjligt, men det skulle underlätta ifall man hade en person som endast hade ungdomsarbetet på sitt bord och kunde koncentrera sig på att ta reda på vad som är ungdomarnas behov. Utvecklingsmöjligheterna är många. Det är egentligen bara de anställdas egen fantasi och initiativförmåga som påverkar utvecklingsmöjligheterna. Pengarna finns, fördelaktiga utrymmen finns, ungdomarna finns, och så vidare.

Jag valde några punkter inom socialpedagogiken och kopplade det till öppen verksamhet och Café Aderton i och med att socialpedagogik som ämne är så brett. Det här innebär att jag inte kunnat ta med alla synvinklar inom socialpedagogiken men jag tycker ändå att jag lyckats belysa socialpedagogiken i den öppna verksamheten på ett mångsidigt sätt.

Att knyta ihop intervjuerna med litteraturstudiet innebar vissa utmaningar, men tanken bakom intervjuerna var att belysa hur öppen verksamhet ser ut i en specifik församling och se ifall de socialpedagogiska tankesätten fortfarande fanns kvar. Slutsatsen av den frågan är att jag tydligt kunde se de socialpedagogiska inom Åbo svenska församlings verksamhet bland ungdomar i Åbo. Det som dock kan ha påverkat resultatet i intervjuerna är att jag hade jobbat med alla de ungdomar som jag intervjuade under min tid som ungdomsarbetsledare i Åbo svenska församling och på det sättet hade jag en ganska nära relation till många av respondenterna. Det här kan ha inneburit att respondenterna hade svårigheter med att verkligen säga sin åsikt om Café Aderton:s verksamhet när de kände till min bakgrund som aktiv ledare där. Det här kan ha bidragit till att respondenterna inte känt sig bekväma att ta upp saker som de upplever negativt eller utmanande inom Café

Aderton. Å andra sidan innebar denna relativt nära relation till respondenterna, att ungdomarna hade ett förtroende för mig från förr och på det sättet också kunde känna sig någorlunda bekväma i intervjusituationen. För att få större insyn i hur det går till på Café Aderton hade det varit skäl att jag i undersökningssyfte hade besökt Café Aderton. Utgående från intervjuerna och i och med att jag själv varit ledare för verksamheten kände jag ändå att jag hade tillräcklig kunskap om verksamheten för att kritiskt kunna granska den.

Som avslutning konstateras att församlingen bedriver en bra ungdomsverksamhet och att Café Aderton också har goda möjligheter att utvecklas. Ungdomarna trivs med och uppskattar den öppna verksamhetsformen, även om någon efterlyste mera aktivitet. Församlingen kunde ännu fundera över hur man, utöver andakten, kunde föra in det Heliga in i verksamheten.

Källförteckning

Tryckta källor:

Eriksson, L (2004). Gemenskapen nu och då. Ingår i: Eriksson, L, Hermansson, H-E & Münger, A-C. *Socialpedagogik och samhällsförståelse, teori och praktik i socialpedagogisk forskning*. Sockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Eriksson L (2006). "Socialpedagoger utan gränser" – en studie om socialpedagogiska innebörder. Linköping: Skapande Vetande

Hämäläinen, J (2007). Nuorisokasvatuksen teoria sosiaalipedagogisessa kehyksessä. Ingår i: Nivala, E & Saastamoinen, M (red.) *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*. Helsingfors: Nuorisotutkimusverkosto

Kallinen, E & Huttunen, T (2005). Ennen meitä – 100 vuotta kristillistä nuorisotyötä. Ingår i: Paananen, T & Tuominen, H (red.) *Nuorisotyön käsikirja*. Helsingfors: Kirjapaja

Kyrkostyrelsen (2004). *Gud är. Livet är nu. Kärleken rör. Mission, vision, strategi 2010 för barn- och ungdomsarbetet inom Evangelisk-lutherska kyrkan I Finland*. Helsingfors: kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen (2008). *Med barnet. Utvecklingsdokument för kyrkans barn- och familjearbete*. Helsingfors: Kyrkostyrelsen

Kyrkoordningen 8.11.1991/1055 år 1993 - 3:1, 3:2

Laxvik, T (2001). *Bärande relationer, normativ rapport om förutsättningar för goda möten I öppen verksamhet på fritidsgård*. Malmö: Fritidsforum

Madsen, B (2001). *Socialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur

Olsson, H & Sörensen, S (2001). *Forskningsprocessen. Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber

Pettersson-Svenneke, D & Havström, M (2007). *Fritidsledares tysta kunskap*. Stockholm: Fritidsforum

Svenska Folkbibeln, Matt. 28:18-20

Svenska Folkbibeln, Mark. 10: 13-16

Ungdomsstyrelsens skrifter (2008:2). *Mötesplatser för unga – aktörerna, vägvalen och politiken*. Stockholm: Ungdomsstyrelsens skrifter

Elektroniska källor:

Figur 1: <http://www.lerdell.com/wp-content/uploads/2009/07/449-swot-analys-swot-analysis-strengths-weaknesses-opportunities-threats-styrkor-svagheter-mojligheter-hot-modell.jpg> (hämtat: 20.9 2010)

Helig – Pyhä, kommunikationsplan,
[http://evl.fi/EVLsv.nsf/Documents/9D35D7A8605909FCC22576BF002E6CC6/\\$file/Helig%20kommunikationsplan.pdf](http://evl.fi/EVLsv.nsf/Documents/9D35D7A8605909FCC22576BF002E6CC6/$file/Helig%20kommunikationsplan.pdf) (hämtat: 1.10 2010)

Helig, kyrkans gemensamma prioritetsområde åren 2010–2012,
<http://sacrista.evl.fi/sacrista.nsf/sp?open&cid=Content3EE992> (hämtat: 1.10 2010)

Strategi för Borgå Stift,
<http://borgastift.evl.fi/system/files/Strategi+f%C3%B6r+Borg%C3%A5+stift.pdf> (hämtat: 6.10 2010)

Ammattietiikkan periaatteet,
http://www.knt.fi/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=28 (hämtat: 6.9 2010)

Vår kyrka – gemenskap och delaktighet
http://www.evl.fi/seurakuntarakenne/Var_Kyrka_strategi2015_t.pdf (hämtat: 6.10 2010)